REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ maĭ dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVIII.

„GAZETA“ iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Tĕrgul Inuluĭ Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 244. **Brașov, Sâmbătă 5 (18) Noemvrie.** **1905.**

Votul universal în accepția șovinistă.

(*a*) Hipolyt Taine a fost un critic de artă și istoric de sémă al secolului trecut. Observațiunile lui caustice au rĕmas moștenire generală pentru posteritate și sunt citate adesea în lumea intelectuală, maĭ ales când cineva vré sĕ fixeze în puține cuvinte o sentință inapelabilă. Cine ar puté de exemplu sĕ caracteriseze maĭ bine primejdia uneĭ ideĭ generale sălășluite într'un creer strîmt și gol, ca Taine, când dice: *„Rien de plus dangereux qu'une idée générale dans des cerveaux étroits et vides?“*

Votul universal este până în momentul de față o „idee generală“ în Ungaria.

Ceĭ dintâiŭ, carĭ au proclamat necesitatea luĭ, au fost Românii, carĭ au pus votul universal ca postulat în programul partiduluĭ național, înainte de asta cu un sfert de secol.

Ceea-ce însĕ partidul național român a precisat ca necesitate politică înainte cu atâția anĭ, în creerii politicianilor de la putere până în diua de astădĭ n'a eșit din stadiul embrional al uneĭ ideĭ generale. Nicĭ ceĭ din partidul progresist, partid înjghebat anume în vederea realisăriĭ reformeĭ electorale, nu sunt până în momentul de față lămurițĭ asupra modalitățiĭ, prin care vor sĕ introducă votul universal. Nu sunt lămurițĭ, findcă eĭ au apelat la votul universal ca la un „rĕu necesar“, spre a feri țéra de un rĕu și maĭ mare, și când vor chibzui asupra redactăriĭ definitive, de sigur are sĕ se nască un proiect monstru, ticluit anume spre a asigura dominațiunea rasseĭ lor.

Décă însĕ „ideea generală“ a votuluĭ universal va fi adus la impas pe protagoniștiĭ oficialĭ aĭ reformeĭ electorale, ea a încurcat cu desĕvîrșire pe filosofiĭ socialĭ, altă-dată fabricanțĭ de planurĭ de maghiarisare, colonisare etc. aĭ guvernelor liberale, ér astădĭ teoreticianĭ aĭ coalițiuneĭ. Am numit pe Gustav Beksics.

Numele acestuĭ filosof nu este strĕin cetitorilor noștri. Interminabilele luĭ articole statistice și cărțĭ și broșurĭ patriotice, ocupându-se tóte cu planul, cum s'ar puté maĭ bine consolida și înmulți rassa maghiară pe socotéla naționalităților, au fost recensate timp de două decenii în pressa nóstră. Adevĕrat, că și el a împărtășit sórtea acelor filosofĭ, carĭ n'au fost înțelesĭ nicĭ de conaționaliĭ lor, căcĭ décă ar fi fost înțeles, atuncĭ ar fi încetat de a maĭ fi numĕrat printre filosofĭ.

In ultimul numĕr al diaruluĭ coalițiunist „Budapesti Hirlap“ Beksics se avêntă și el la o elucubrațiune asupra votuluĭ universal, și după-ce arată cu date statistice, că Maghiarii s'au înmulțit de la 1840—1900, de la patru milióne la opt milióne, (!), pe când Românii în acelașĭ timp de la cifra de 2.202,000 nu s'au putut urca decât la 2.714,726, își desfășură ideea sa, cum ar trebui realisată reforma electorală. Sĕ se introducă — dice el — votul universal, însĕ sĕ se facă o altă împărțire a cercurilor electorale pe basa censuluĭ cultural și de imposite. După acest criteriu cercurile electorale s'ar înmulți în mod considerabil în părțile locuite de Maghiarĭ și s'ar reduce strașnic în părțile locuite de Românĭ. In Coșocna, unde adĭ sunt 6 cercurĭ, după planul luĭ Beksics n'ar fi decât 3, în Solnoc-Dobâca de la 7, cercurile s'ar reduce la 2, Făgărașul nu merită nicĭ cele 2 cercurĭ, ce le are actualmente. Din contră comitatul Pestei în loc de 17 cercurĭ ar dobândi 21, Somogy în loc de 8 s'ar urca la 10, ér orașuluĭ Budapesta i-s'ar cuveni chiar 40 de mandate. Insușĭ Beksics se sparie de acest numĕr colosal (din care s'ar puté compune o mică skupștină) și reduce arbitrar numĕrul mandatelor din Budapesta la 20.

Mulțumit peste mĕsură de resultatul la care a ajuns în expunerile sale, Beksics își încheie lungul articol așa:

»Impărțirea cercurilor electorale după aceste principii, va lipsi votul universal de puterea sa vătĕmătóre față cu interesele naționale maghiare. Il va lipsi pur și simplu, fiind-că este drept, și astfel va înălța ideia națională maghiară pe stânca dreptățiĭ!

Etă așa devine primejdiósă sălășluirea uneĭ ideĭ generale într'un creer strîmt și gol!

Brașov, 17 Noemvrie n.

Din dieta Bucovineĭ. După o depeșă din Cernăuțĭ, deputatul român baron *Hurmuzachi* a interpelat în dietă pentru schimbarea gimnasiuluĭ al doilea de stat într'un institut separat cu *limba de propunere română.*

Cestiunea macedonénă. Corespondentul special al uneĭ marĭ agențiĭ telegrafice din Londra trimite din Macedonia următórea scrisóre:

Refusul pe care Turcia îl opune la cererile puterilor, cu privire la controlul financiar european asupra Macedoniei, esercită o acțiune deplorabilă asupra ofițerilor și soldaților turcĭ, ca și asupra populațieĭ în genere. Pretutindenĭ se ia o atitudine de fanatism și de ostilitate în contra strĕinilor, și maĭ cu sémă contra ofițerilor streinĭ din gendarmerie. Turcii declară, că décă din causa intervențieĭ streinilor ar pierde Macedonia, nu vor pleca înainte de a comite un masacru general. Eĭ nu-șĭ ascund intențiile și, întrebațĭ în acéstă cestiune, rĕspund: »Și voĭ, în locul nostru, ațĭ face tot așa.« Puterile n'ar trebui sĕ piardă din vedere acéstă primejdie. Constrîngênd pe guvernul turcesc sĕ se supună voințeĭ lor, ar trebui sĕ aibă gata forțe militare superióre spre a reprima orĭ ce exces din partea soldaților și a populațieĭ turcescĭ. Turcii sunt pretutindenĭ înarmațĭ până în dinți, pe când creștinii nu pot purta nicĭ un fel de armă. In Macedonia și în Serbia-Veche sunt aprópe două sute de miĭ de soldațĭ turcĭ, carĭ sunt convinșĭ, că asasinarea unuĭ creștin e o faptă meritorie.

Scopul călĕtoriilor regeluĭ Grecieĭ în streinătate. »Neues Wiener Tageblatt« primesce dela corespondentul sĕu din Londra informațiunĭ speciale asupra vizitei oficiale de maĭ multe dile, pe care regele Grecieĭ și fiul sĕu Nicolae au făcut'o curțiĭ engleze. Acéstă visită are motive politice și e în legătură cu actuala situație din Peninsula balcanică, maĭ cu sémă în privința rivalităților naționale dintre Grecia și Bulgaria, și dintre Grecia și România.

Guvernul rus contra bandelor grecescĭ din Macedonia. »Politische Correspondenz« află din Atena, că după informațiunile diarelor grecescĭ, Rusia a rĕspuns cerereĭ guvernuluĭ grec de a lua sub protectoratul eĭ pe supușiĭ grecĭ din România, punênd pentru admiterea eĭ o condițiune. »Neon Asty« spune, că guvernul rus a cerut în schimb guvernuluĭ grec, ca *sĕ împiedece în viitor în mod sever invazia bandelor grecescĭ în Macedonia.* Primul ministru Rallis a rĕspuns, că acele bande sunt compuse din Grecĭ macedonenĭ, și sunt recrutate și înarmate în Macedonia. Totușĭ guvernul va da autorităților grecescĭ de la graniță ordine în sensul dorit de guvernul rus.

Crisa.

Gruparea 67-iștilor.

Mult se vorbesce și se scrie de câteva dile despre gruparea elementelor 67-iste și maĭ ales despre formarea unuĭ guvern din membrii acelor partide ale coalițiuneĭ, carĭ țin încă la basa de la 67.

Ideia e întîmpinată cu resens din partea elementelor extreme ale independiștilor. Lengyel Zoltan scrie de pildă în diarul sĕu »Egyetértés«, că partidul independist nu va tolera o astfel de grupare, chiar décă ar participa la ea cele două grupurĭ ale disidenților, partidul poporal și elementele cinstite din partidul liberal. O astfel de grupare ar tolera-o partidul independist numaĭ atuncĭ, când ea s'ar pronunța pe față și hotărît pentru limba de comandă maghiară. La cas contrar partidul independist ar reîncepe obstrucția.

Ideia grupăriĭ din cestiune este repudiată și de o parte a celor din partidul poporal, dovadă cele ce le-a dis Rakovsky în discursul sĕu din Vasvar.

Este interesant, că oficiosul guvernamental *„Magyar Nemzet“* soméză partidul liberal sĕ se declare, décă ține sĕ ia și el parte în coalițiunea 67-iștilor? Fóia guvernuluĭ face atențĭ pe Tisza și Lukacs și pe ceilalțĭ membrii aĭ partiduluĭ liberal, sĕ bage de sémă, căcĭ amintita fóie independistă pretinde dela eĭ, ca 67-iștiĭ sĕ ia în programul lor comanda maghiară. In clubul liberal s'a vorbit despre acest avertisment al fóieĭ fejervariste și s'a declarat, că partidul n'are nimic comun cu mișcarea de grupare amintită și stă departe de ea.

Două alegerĭ.

Erĭ, Joĭ, s'a făcut alegerea de deputat în cercurile electorale 2 și 3 din Budapesta. In cercul 3 a candidat ministrul de comerciŭ *Vörös* Laszló față de independistul Keszits. *Vörös* a întrunit 850 voturĭ, Keszits 562. Vörös a fost declarat ales c'o majoritate de 288 voturĭ.

In cercul 2 erau treĭ candidațĭ: ministrul de culte și instrucțiune *Lukacs* György, care a întrunit 536 voturĭ; *Németh* (independist) 532 voturĭ și *Lendl* Adolf (noul partid) 370 voturĭ. Se va face decĭ balotagiu între ministrul Lukacs și independistul Lendl.

Aniversarea luĭ Fr. Kossuth.

Francisc *Kossuth* a împlinit erĭ 64 anĭ din viéță. Din incidentul acesta partidul sĕu i-a făcut marĭ ovațiunĭ. A fost salutat printr'o numĕrósă delegație prin rostul deputatuluĭ Hoits. *Kossuth* rĕspundênd a dis, că póte provedința a voit, ca *el sĕ desĕvêrșéscă opera tatăluĭ sĕu.* Victoria principiilor independiste o doresc cetățenii și poporul de-opotrivă. Décă va afla regele, că atacul îndreptat în contra constituțieĭ slăbesce puterea națiuneĭ maghiare și pune la probă fidelitatea către rege, nu va maĭ asculta de sfătuitoriĭ sĕĭ rĕĭ, cĭ va menține pentru corónă națiunea, sprijinul cel maĭ legal, cel maĭ independent și maĭ puternic.

Consiliu ministerial.

Alaltăerĭ d. a. s'a ținut un consiliu de miniștri, care a durat maĭ multe óre. Ministrul președinte Fejervary a raportat despre cele petrecute în consiliul ministerial comun din Viena și despre resultatul ultimelor audiențe. Membrii guvernuluĭ au discutat apoĭ asupra mĕsurilor ce se vor lua față cu municipiile renitente și pentru instalarea noilor fișpanĭ.

O declarație a luĭ Fejervary.

Etă ce a declarat ministrul președinte Fejervary unuĭ redactor al diaruluĭ »Zeit« din Viena:

— Tóte faimele despre zguduirea posițieĭ guvernuluĭ și despre pretinsa luĭ demisionare, sunt simple scornitură. *Regele a aprobat tóte mĕsurile ce i-le-am presentat* pentru restabilirea ordineĭ constituționale, și este cu desĕvîrșire eschis, ca sĕ se întêmple orĭ-ce lucru, care ar împiedeca și abate guvernul de la realisarea intențiunilor sale și de la calea ce șĭ-a ales'o. Guvernul va merge înainte cu curagiŭ, conscient și hotărît pe calea acésta, și nimic nu-l va împiedeca și speria în urmărirea intențiunilor sale«.

Ancheta unuĭ German austriac printre Sașiĭ ardelenĭ.

Un domn din Austria, care a fost de curênd în Ardeal, publică în „N. Fr. Pr.“ un articol, din care estragem următórele:

Marele conglomerat de popóre și culturĭ, ce se numesce monarchia austro-ungară, își are fără îndoială și farmecele sale estetice. Plecĭ din Clușiŭ, care nu fără motiv își închipue că e unul din cele maĭ maghiare orașe, și după o călĕtorie de șése ore sosind în Sibiiu, aĭ crede, că te aflĭ în mijlocul Turingieĭ. Imediat lângă gară, fără suburbiĭ introducĕtóre, étă-ne într'un oraș neaoș german. Căsuțe micĭ vechĭ cu acoperișurĭ renaissance și inscripțiĭ germane sunt adunate de timp și întêmplare în grupurĭ pitorescĭ. Prin strădĭ piedișe și gloduróse un vechiŭ dulap te duce pe lângă turnurĭ, balcóne și arcade, de-alungul unor ziduri tăcute, pe sub ferestri zăbrelite împodobite cu florĭ, și avênd perdele modeste de bumbac, în dosul cărora se dapănă fără îndoială viață germană. Mișcarea ce se observă aicĭ este identică cu »massele« de pe o scenă maĭ mică, unde aceiașĭ statiștĭ defiléză de re-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

peţite orĭ. Şi aicĭ, décă ai stat trei ore, veḑĭ aceleaşĭ figurĭ salutându-se între sine cu intimitate. Un tablou provincial — dér provincial german. Şi când stai sĕ gândescĭ, cum acest popor venit aicĭ de pe malul rîului Mosel, a putut timp de şépte secole sĕ-şĭ păstreze vechea cultură până şi în detailurile externe. îţĭ facĭ o ideie despre eroismul mut şi tenace, şi nu înţelegĭ pe Treitschke, care rostesce cuvinte atât de aspre despre »nemernicia naţională« a Germanilor ardelenĭ.

Intréga politică a populaţiei săsescĭ se mărginesce aci la apĕrarea culturei şi limbei sale... Atitudinea lor faţă cu crisa se mişcă în cadrul unei aşteptărĭ calme. Totuşĭ se admite o simpatie óre-care pentru programul independist, şi un cunoscător sigur al dispositiilor mĭ-a motivat faptul acesta la prima vedere surprindĕtor, aşa:

»Cum-că nu e de gândit la o asuprire, séu o contopire perfectă a Saşilor cu rassa maghiară, astăḑĭ trebue sĕ o vadă orĭ-care guvern. Noi recunóscem cu promptitudine supremaţia Ungurilor, şi suntem gata a învĕţa unguresce după putinţă — precum dovedesce şi planul nostru şcolar. Numai cultura nóstră mult mai veche şi limba nu lăsăm sĕ ni-o ia, séu stânjanéscă. In sensul acesta însĕ mult mai curênd ar fi posibil un pact cu un eventual guvern independist, decât cu unul eşit din partidul liberal. Căcĭ îndată ce va veni partidul lui Kossuth, séu peste tot coaliţiunea la putere, va trebui sĕ înceteze starea absurdă, ca guvernul — cum s'a întêmplat până acuma — sĕ despăgubéscă opositia pentru tóte postulatele neîmplinite la Viena, cu aceea, că în politica naţionalităţilor îi face pe voie. Afară de aceea coaliţiunea scie prea bine, *că numai noi suntem aicĭ, carĭ punem zăgaz poftelor de expansiune ale Românilor*, şi de aceea chiar şi din acest punct de vedere nu putem sĕ nu întêmpinăm coaliţia cu bune speranţe.«

»Limba de comandă maghiară, firesce, nu póte găsi prietinĭ aicĭ, unde ea se simte numai ca o lovitură aplicată germanismului. Insă detailul acesta este care preocupă mai puţin pe Sioienĭ. Mult mai mare importanţă se dă consecinţelor *votului universal*, care în orĭ-ce formă trebue sĕ fie considerat ca uu pericol mare.

»In urma votului universal« — m'au asigurat din diferite părţĭ — noi vom pierde un numĕr de mandate. Asta fără dór şi póte. Dér în sfîrşit ne-am puté împăca şi cu acésta. Mult mai importantă şi mai primejdióşă este însĕ împrejurarea, că lărgirea dreptului electoral va trebui sĕ aibă mai curênd séu mai târḑiu drept consecinţă şi reducerea censului comunal. Atuncĭ însĕ s'ar puté întêmpla uşor, nis'ar smulge aicĭ şi în alte ţorăşe săsescĭ întréga nóstră putere, administraţia, — lovitura cea mai grea, ce ne-ar puté ajunge.«

Óspele german a intervievat şi pe un profesor maghiar dela gimnasiul de stat, care s'a pronunţat tot în sensul de mai sus relevând superioritatea culturei germane şi *alianţele ad hoc ale Saşilor cu Românii*, la carĭ Saşii au fost constrînşĭ în urma presiunilor din partea guvernului şi pe carĭ profesorul maghiar le caracterisézǎ ca *condamnabile*.

In sfîrşit óspele a visitat şi o comună rurală, unde a găsit ordine, curăţenie, cultură şi un preot care lucra singur la planul şcólei, ce era în zidire, căcĭ pe timpul când a studiat teologia la Jena, a cultivat şi sciinţele technice.

Ancheta se termină cu următórele cuvinte:

»Óre capetele înfierbântate din parlamentul din Budapesta, carĭ mereu ţipă sĕ fie suprimat germanismul din Ardeal, au ei óre cunoscinţă, ce vréu sĕ »suprime«.

Votul universal în Austria.

Cestiunea votului universal este la ordinea ḑilei în Austria.

Din *Brünn* se telegrafiézǎ, că în şedinţa dela 15 Noemvrie a dietei provinciale s'a presentat raportul comisiunei alese pentru a studia cestiunea votului universal şi a pregăti un proiect. Proiectul a fost elaborat de deputatul *Skene*, pe următórea basă:

La curia electorală se va alătura o o nouă Curie după modelul curiei a cincea, şi acéstă nouă curie se înfiinţézǎ pe basa sufragiului universal, cu drept de alegere în Reichsrath.

In curia oraşelor, comunelor şi în curia generală vor vota corporaţiunile electorale alese pe basa naţionalităţii. Numĕrul deputaţilor va fi de 151. In dieta provincială se vor forma curii electorale: una cehică, una germană şi o curie a marilor proprietarĭ. In casul decisiunilor asupra diferitelor afacerĭ, se cere o majoritate de 2/3 faţă fiind 121 deputaţĭ.

Comisiunea dietei provinciale constă din mareşalul provincial, din 8 membrii ordinarĭ şi alţĭ 8 membrii suplenţĭ. Aceştia vor fi aleşĭ: 1 din deputaţii aparţinĕtorĭ curiei marilor proprietarĭ, 4 din curia Cehilor, şi 2 din curia Germanilor.

Dr. *Stransky* şi soţĭ au presentat propunerea minorităţii, în care declară, că se alătură la proiectele de lege referitóre la dreptul electoral universal şi direct.

Scrisóre din Bucurescĭ

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.")

— 3 Noemvrie v.

Alaltăerĭ MM. LL. *Regele şi Regina României* şĭ-au serbat a 36-a aniversare a căsĕtoriei Lor. Cu acésta ocasiune iubiţii noştri Suveranĭ au primit numĕróse telegrame şi adrese de felicitare, atât din ţéră, cât şi din strĕinătate. Lunĭ Curtea nóstră regală îşi va stabili reşedinţa de iérnă în palatul din capitală.

— Dumineca viitóre se va face inaugurarea bustului regretatului avocat *Mihail Cornea*, aşedat în palatul justiţiei din Bucurescĭ, sala paşilor perduţĭ. Vor ţinĕ discursurĭ d-nii C. C. Arion, fost ministru, Take Ionescu, ministru de finanţe, Michail Antonescu, decanul barourlui avocaţilor şi Barbu Delavrancea.

— Recolta *culturei tutunurilor* din acest an a dat o producţiune de un milion 227 mii de chilograme pe întréga circumscripţie Jalomiţa.

— Scirĭ sosite din Constantinopol la ministrul nostru de externe anunţă, că Pórta otomană este ferm hotărîtă *sĕ urmărescă pe episcopul grec din Grebena* (Macedonia) faimosul Agathangelos. Ministrul justiţiei ar fi trimes deja o citaţie destinată acestui prelat. Scirea acésta a produs o escelentă impresiune în cercurile românescĭ, căcĭ se scie că episcopul Agathangelos este un organisator primejdios de bande grecescĭ, carĭ terorisézǎ populaţiunea românéscă din Macedonia.

— Indată după deschiderea Parlamentului, ministrul de externe generalul Lahovary va depune pe biroul camerei *Cartea verde asupra conflictelor dintre România şi Grecia*. După terminarea discuţiei asupra Mesagiului regal, Camera se va ocupa cu discutarea mai multor proiecte de legĭ, între carĭ şi cu modificarea legei comunale, chestia petrolului, luminatul Capitalei etc.

— Mâne *Academia română* va ţinĕ şedinţă, în care se vor face următórele comunicărĭ: Dr. V. Babeş: Starea actuală a luptei în contra tuberculosei şi A. V. Xenopol: Noţiunea valórei în istorie.

— Alaltăerĭ a fost înmormêntat celebrul lăutar »muscalagiu« Angheluş *Dinicu*, intemeietorul unei familii de artiştĭ, ai cărei membrii fac astăḑĭ fala artei musicale în România, căcĭ talentul, pe care l'au moştenit dela bĕtrânul Angheluş, i-a înălţat la cele mai marĭ onorurĭ. Angheluş Dinicu a avut trei fii: pe d-nii Gh. şi D. Dinicu, profesorĭ la Conservatorul de musică din Capitală şi concertiştĭ ai Curţii nóstre regale şi pe tînĕrul Nicolae Dinicu, absolvent al conservatorului din Bucurescĭ, şi care se află acum la Viena, spre a-şĭ complecta studiile musicale. Dintre cele 4 fiice ale defunctului, trei sunt mărîtate cu profesorĭ de musică. Angheluş Dinicu a cântat la Expositia universală din Paris la 1899, unde a făcut furorĭ. Aflând despre mórtea lui Angheluş, M. S. Regina a trimis o călduróşă telegramă de condolenţe fraţilor Dinicu.

— Un violent incendiu a prefăcut aḑĭ nópte în cenuşe marea *fabrică de tăbăcărie* a lui Sapatino din capitală. Pagubele sunt fórte marĭ, de vre-o 700,000 lei. 170 de lucrătorĭ au rĕmas fără lucru, acum în pragul iernei. Patru pompierĭ au fost grav rănitĭ, căḑênd de pe scară. Fabrica era asigurată pentru suma de 500,000 lei.

C.

SCIRILE DILEI.

— 17 Noemvrie n.

Represaliile guvernului român. Ministrul român de finanţe a adresat vămilor din ţéră următórea circulară: Vi-se pune în vedere, că cu începerea de la 5 Noemvrie 1905, potrivit prevederilor art. 65 şi 80 din legea generală a vămilor, sĕ vĕ conformaţĭ următórelor dispositiunĭ: Vasele sub pavilion grecesc, aducênd mărfurĭ de orĭ unde pentru import în România, vor trebui ca la abordarea lor în orĭ-ce port séu schelă din România sĕ depună un manifest general al încărcamêntului vaselor semnat de căpitanul vasului. Acest manifest va fi însoţit de declaraţiunile de export, de manifestul general de încărcare şi de polităle de caric de la locul de încărcare Tóte aceste acte vor trebui sĕ fie traduse şi vĕḑute de consulul român de la locul de încărcare. In cas când asemenea mărfurĭ vor fi transbordate în alte vase, în vr'unul din porturile strĕine, pe lângă actele de mai sus se va mai pretinde şi certificatul vămei unde s'a făcut transbordarea, care va fi de asemenea tradus şi vizat de consulul român respectiv.

Importul mărfurilor provenind din Grecia, nu se va puté face în România decât cu păzirea strictă a dispositiunilor art. 80 din legea generală a vămilor, adecă declaraţiunile de import vor trebui sĕ fie însoţite de facturĭ şi de certificatul vămii de origine. Atât facturile, cât şi certificatul de origine vor trebui sĕ fie traduse şi vizate de consulul român respectiv, de la locul de pornire al mărfii. Mărfurile pentru carĭ nu se vor fi îndeplinit formalităţile de mai sus, nu vor puté fi descărcate pe teritoriul român.

Soldaţii românĭ din regim. 50. Contingentul de recruţĭ al regimentului de infanterie 50, care se recrutézǎ din ţinutul Alba Iulia, a devenit complet în urma anunţărei de bună voie a flăcăilor românĭ la serviciul activ. Precum aflăm, astăḑĭ nu se mai găsesce în acest regiment nicĭ un singur soldat, care sĕ fie reţinut peste serviciul normal. Toţĭ aceştia au fost concediaţĭ în urma împlinirei numĕrului prescris de recruţĭ, carĭ s'au anunţat de bună voie la serviciul militar.

Cantină poporală pentru sĕracĭ. Vicepreşedintele comitetului societăţii »Crucea Roşie«, d-l viceşpan Dr. Fr. Ieckel, ne rógă sĕ dăm loc următorului apel: Comitetul societăţii »Crucea Roşie« voesce sĕ realiseze şi în lunile de iérnă ale anului acestuia o cantină poporală gratuită pentru sĕracii avisaţĭ la sprijinul publicului braşovén. Fiind însĕ mijlócele acestei societăţĭ modeste, societatea e avisată la sprijinul public. Ne rugăm decĭ a ne pune la dispositie pentru proiectata cantină populară darurĭ în banĭ şi în victualii. Contribuirile de tot felul se iau în primire de către vice-preşedintele societăţii.— Deputatul Traugott Copony a dăruit deja spre acest scop 5 sacĭ de cartofĭ, pentru care i-se exprimă şi pe acéstă cale mulţumirĭ.

Un procuror renitent. Contra cunoscutelor ordonanţe ale ministrului de justiţie Lanyi, prin care atrage atenţiunea procurorilor reg. asupra întîmplărilor recente din municipii, a înaintat procurorul reg. din Dobriţin I. Gallanffy o representaţiune, în care ḑice, că nu póte duce în îndeplinire aceste ordonanţe faţă cu adunările municipale autonome, cu atât mai puţin, fiind-că ordonanţele sunt direct nelegale. Drept rĕspuns ministrul Lanyi — aşa scrie »Pesti Hirlap« — a permutat pe procurorul la Sătmar.

Febra tifoidă în Sibiiu. Din 16 Oct. până incl. 15 Nov. n. au fost anunţate comisiunei sanitare din Sibiiu 327 îmbolnăvirĭ de tifus. Decese au fost 13, ér cu ḑiua de erĭ a crescut numĕrul bolnavilor cu 13. Un bolnav s'a însănătoşat. Numĕrul celor bolnavĭ este cu ḑiua de erĭ de *326*. Numĕrul celor însănătoşaţĭ — scrie »S. D. Tgblit« — este deocamdată, de sine înţeles, mic în urma duratei lungĭ a bólei, va spori însĕ în mod esenţial în ḑilele viitóre.

Inchiderea şcólelor săsescĭ din Sibiiu. Comisiunea şcolară a presbiteriului ev. din Sibiiu a luat hotărîrea, de a sista cursurile în tóte şcólele ev. din Sibiiu începênd cu ḑiua de erĭ până în 27 Nov. n. In motivarea acestei hotărîrĭ se ḑice, că cursurile se sistézǎ nu din causa epidemiei febrei tifoide, ci din causa, *că numeroşi elevĭ nu urmézǎ cursurile regulat*. La şcólele gimnasiale şi reale ev. lut. din Sibiiu, deşi s'au constatat numai 27 îmbolnăvirĭ de tifus, absentézǎ totuşĭ 179 din 548 elevĭ înscrişĭ. Cursurile şcólei de fete evang. nu le urmézǎ 140 eleve, ér de la cursurile din şcóla de băieţĭ absentézǎ 129 elevĭ.

Congregaţiunea extraordinară a comitatului Sibiiu e convocată pe Joia viitóre 23 Nov. st. n. La ordinea ḑilei e pusă la primul loc ocuparea locurilor devenite vacante în comisiunea administrativă a comitatului prin dimisionarea din nou a membrilor comisiunei, realeşĭ în ultima congregaţiune a comitatului.

Adunărĭ poporale. D nii Dr. Andrei Ilie, Dr. Isaia Ardelean şi Romul Barbu convócă pe alegĕtorii cercului electoral *Tinca* la adunările poporale ce se vor ţinĕ: la 13 Nov. în *Husasău*, la 24 Nov. în *Cociuba*, şi la 3 Dec. în *Beliu*. Se va discuta asupra situaţiunei generale politice şi se va lua o resoluţie cu privire la sufragiul universal.

Cununii. D-şóra *Marióra Gologan* şi d-l *Valeriu Puşcariu*, inginer de mine îşi vor celebra cununia religióşă Duminecă în 6 Nov. v. la órele 6 d. a. în biserica sf. Impĕraţĭ din Ploeştĭ.

D-l Patriciu *Lobonţiu* şi d-l Eutimie *Mureşan* cu soţia anunţă căsătoria fiilor lor *Elena şi Teodor*, care se va celebra la 26 Nov. n. a. c. în biserica rom. gr. cat. din T. Silvaşiŭ.

Un episcop catolic împuşcat de bĕtrânii ruşĭ. Se anunţă din *Kielce* (Polonia ruséscă), că episcopul catolic de acolo a fost împuşcat de bĕtrânii ruşĭ din causă, că a condus mişcarea polonesă.

Cutremur la muntele Athos. Călĕtorĭ sosiţĭ la Constanţa spun, că gróznicul cutremur, de un minut şi jumătate, care s'a produs la muntele Athos, în diminéţa ḑilei de 27 Octomvrie st. v., a pricinuit pagube incalculabile la mănăstirile Lavre, Iviru, Vatoped. Mănăstirea Prodromu şi schitul Lacu s'au dĕrîmat cu desăvîrşire dimpreună cu alte localităţĭ de pe Sfântul Munte. Mulţĭ inşĭ au fost ucişĭ. Fiind distruse tóte locuinţele călugărilor, dênşii au rĕmas sub cerul liber. Munţii s'au surpat şi apele isvórelor s'au turburat. Pe mare s'au înecat ómenĭ cu bărcile lor. La plecarea călĕtorilor, continuau încă sguduiturile cam la fie-care trei óre. Descrierea asupra victimelor acestor cutremure e înfiorătóre. Nenorociţii călugărĭ sunt cu desăvîrşire lipsiţĭ de *cele* necesare.

Protestărĭ în contra masacrelor evreilor. Mercurĭ s'a ţinut în Londra o întrunire de protestare convocată de asociaţiunea teritorială internaţională evreéscă în contra masacrelor evreilor din Rusia. In acéstă întrunire s'a citit o scrisóre a lui Chamberlain, în care acesta declară, că este gata a da sprijin planurilor practice pentru scăparea evreilor din actualele lor suferinţe. El a aprobat planul lui Herzl pentru înfiinţarea unei marĭ colonii evreescĭ sub protectoratul englez, şi regretă că comisiunea a aflat, că teritoriul Uganda nu este potrivit pentru un asemenea scop şi că zioniştii renunţară la acéstă ideie. Cu atât mai mult se bucură el acum, că asociaţiunea reia ideile lui Herzl. Ultimele evenimente au dovedit cât de necesară este venirea în ajutorul evreilor în actuala lor stare. Chamberlain declară, că el va sprijini cu tótă influenţa sa planurile asociaţiunei.

O nuntă atacată de Grecĭ. O bandă grecéscă a atacat Sâmbătă nóptea la Gorno Nevoljan, la sud-vest de Florina, vilaetul Monastir, pe óspeţii unei nunţĭ bulgărescĭ, a incendiat casa unde se celebrase nunta, a ucis 12 ómenĭ şi o fată, şi a rănit 8 femei şi copii. Victimele sunt în cea mai mare parte exarchiste. Se crede, că este vorba de un act de rĕsbunare pentru asasinarea unui preot grec în chiar biserica din acest sat. Consulul austriac cu ajutorul gendarmilor, consulul italian şi agentul de comerciŭ al Bulgariei au visitat locul crimei, dér urmărirea banditilor nu a putut fi ordonată imediat din causa Ra-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

nazanului. Inspectorul general a ordonat, îndată ce a fost însciințat, sĕ se facă o anchetă severă și sĕ se urmărescă cu energie bandiții.

Inchiderea unor școlĭ grecescĭ în România. Am anunțat că școlile comunității grecĕ din orașele Tulcea, Galațĭ, Constanța și Brăila, au fost închise în urma unui raport al d-lui Gh. Rășcanu, inspector al învĕțământului particular. Direcțiunile acestor școlĭ au fost date acum în judecata consiliului permanent al instrucțiunei. Procesul s'a început sĕ se judece astădĭ, Vineri, și va continua și în cursul sĕptĕmânei viitóre.

Reforma calendarului Julian. Diarele rusescĭ anunță, că Academia de sciințe din Petersburg va discuta dilele acestea proiectul privitor la reforma calendarului. După cum află diarul »Novoie Vremja«, se va introduce »era nouă«, și pentru acest scop luna Februarie a anului viitor va fi scurtată cu 13 dile, astfel încât la 1 Martie 1906 și calendarul rusesc va corĕspunde cu calendarul gregorian.

O altă școlă românéscă incendiată de Grecĭ. Școla română din Vovusa, în vilaetul Ianina din Macedonia, a fost incendiată de partisanii causei grecescĭ.

Societatea muncitorilor invalidĭ, filiala Brașov, aranjază la 3 Decemvrie în redută o serată dansantă în beneficiul societății. Intrarea: pentru dame 1 cor. 20 b., pentru domnĭ 1 cor. 60 b., bilet de familie (3 persóne) 3 cor. Inceputul la 8 óre séra

Din Munții apusenĭ.

Abrud, în 12 Nov. 1905.

(Adunarea gen. a Reuniunei femeilor române din Abrudsat și jur. — Adunare poporală în Abrudsat. — Diverse.)

Intre puținele instituțiunĭ culturale românescĭ din munții apusenĭ, cea mai de mare importanță e fără îndoială »Reuniunea femeilor române din Abrud-Abrudsat și jur«. Inființată înainte de asta cu 25 de anĭ, acéstă reuniune a devenit un puternic focular cultural pentru poporul român din Abrud și împrejurime.

Sunt aprópe 20 de anĭ, de când susține o școlă de fetițe cu 2 puterĭ didactice și adĭ, când se împlinesce un pătrar de veac de la înființarea acestei reuniunĭ, deși interesul ce-l pórtă Românii de aicĭ și din jur față de ea ar lăsa încă de dorit, deși greutățile muncii desvoltate de acéstă Reuniune apasă pe puține umere, totușĭ — grație conducerii devotate, desinteresate și pline de zel, de care se bucură acéstă Reuniune — în desvoltarea sa culturală a ajuns adĭ la resultate fórte frumóse și îmbucurătóre, despre ceea ce am avut plăcuta ocasiune de a ne convinge cu ocasiunea a 25-a a adunărei generale a Reuniunei ținută adĭ.

Despre decursul acestei adunărĭ îmĭ permit a vĕ raporta în următórele:

In presența unui public frumos, adunarea e deschisă la 3 óre p. m. din partea d-nei presidente vĕd. Ana *Filip* prin cuvêntul de deschidere, ce îl las aicĭ sĕ urmeze:

— Onorată adunare! Incă nu s'a vindecat în sufletul nostru rana, ce ne-a causat pierderea neuitatului fost secretar al Reuniunei, Alexandru Ciura, și érăși nóuă și mare durere a sfășiat inimile nóstre. Am pierdut dintre noi în decursul anului acesta pe una dintre cele mai zelóse membre din comitetul Reuniunei, pe cea mai devotată tovarășă de muncă, pe cea mai însuflețită luptătóre pentru înaintarea și înflorirea Reuniunei nóstre, pe de toțĭ iubita nóstră Silvia Cirlea.

E durerósă pentru noi acéstă lovitură a sorții, și eu, care în acéstă perdere deplâng nu numai pe membra valorósă a Reuniunei, ci și pe cea mai bună și scumpă amică a mea, nu am cuvinte sĕ pot da espresiune adevĕrată doliului adênc și durerii nemărginite, ce copleșesce inimile nóstre, când vedem și simțim în jurul nostru golul, ce a lăsat în urma sa trecerea la cele vecinice a acestei ființe nobile. Iubită și stimată de toțĭ, era sufletul societății nóstre și bună preste măsură, ne adăpostea pe toțĭ în iubirea și dragostea inimei sale. Și acum, când nu o mai avem în șirul nostru, când lacrimile în zadar brăzdéză fața nóstră, cu pietate ne închinăm memoriei sale, care pururea va trăi în peptul nostru.

Tot în anul acesta a îndurat Reuniunea nóstră o a doua perdere adênc simțită prin trecerea din viață a neuitatei sale binefăcĕtóre și membră fundatóre Sofia *Cothișel* din Certegea, a cărei inimă nobilă a lăsat sĕ se reverse și asupra reuniunei nóstre darul binefacerilor sale, de carĭ cu bunăvoință rară și adevĕrat creștinéscă a împărtășit instituțiunile nóstre culturale și bisericescĭ, prin ceea-ce și-a asigurat stima și iubirea nóstră și în tóte timpurile cu recunoscință vom păstra amintirea ei.

Sĕ dăm espresiune pietății nóstre față de scumpele nóstre defuncte prin sculare.

După-ce ne-am împlinit acéstă tristă datorință, vĕ comunic ca un incident îmbucurător pentru Reuniune, că comitetul d-vóstră în urma conclusului luat în adunarea estraordinară a reuniunei, a cumpĕrat casa aparținĕtóre rĕmasului Iosif Crișan cu scopul, ca sĕ clădim, când ne va ajuta Dumnedeu, un local corĕspundĕtor pentru școla de fetițe, căcĭ acésta în care ne aflăm, an de an este escepționată din partea organelor administrative și e de temut, că ni-se vor face și mai marĭ greutățĭ, carĭ vor periclita chiar și existența școlei și altcum expusă în urma ordinațiunilor nelegiuite și neomenescĭ ale ministrului de culte actual.

Despre mersul afacerilor veți fi orientațĭ din raportul comitetului ce urméză, la acest loc țin numai sĕ mulțumesc prea onoraților domnĭ catecheți și d-șórelor învĕțătóre pentru bunăvoința și serviciile prețióse prestate școlei nóstre, care și în anul trecut a făcut progres îmbucurător.

Asemenea mulțumită aduc d-lor Dr. Vasile Fodor, Dr. G. David și Ioan Simu, carĭ au avut bunătatea a representa reuniunea cu ocasiunea tristă a înmormêntării scumpilor morțĭ ai reuniunei.

După acestea am onóre a deschide adunarea generală a 25-a.

Vorbirea d-nei presidente e primită cu vii aclamațiunĭ din partea celor presențĭ.

Se dă cetire raportului comitetului. In introducerea acestui raport măduos, lucrat cu multă îngrijire din partea d-lui secretar al reuniunei Ioan *Simu*, se relevéză marea importanță culturală, ce o are acéstă Reuniune aicĭ în Munțĭ ale cărei adunărĭ ar trebui sĕ fie tot atâtea sĕrbătorĭ și al cărei stég, pe care este scrisă devisa: *cultura poporului român*, ar trebui sĕ fâlfăie și peste cea din urmă colibă românéscă, ce rĕsare pe munțĭ séu sĕ ascunde în văile acestor ținuturĭ. Căcĭ dór acéstă reuniune — după cum spune raportorul — »în urmărirea ideii ce formézĕ scopul ei, este o verigă destul de puternică în lanțul ce-l formézĕ societățile nóstre angajate în lupta puternică, ce trebue sĕ se pórte pentru desvoltarea poporului nostru«.

Se constată mai departe în raportul comitetului, că deși acéstă reuniune adi numĕră 25 de anĭ de când muncesce în ogorul culturei românescĭ, totușĭ puținĭ sunt aceia, carĭ sunt grupațĭ în jurul ei! Pentru-că deși în Abrud și Abrudsat Românii numĕră peste 5000 suflete, totușĭ membrii Reuniunei în total față de aceste 5000 suflete stau în raport ca 1: 50.

Ca un moment îmbucurător se relevéză în raport împrejurarea, că Reuniunei i-a succes a cumpĕra casele fostului advocat Iosif Crișanu, în locul cărora în scurt timp se va zidi noul palat al școlelor Reuniunii.

Cu pietate se amintesce trecerea la cele eterne a membrelor Reuniunei: Silvia Cirlea n. Rus, vĕd. Sofia Cothișel din Certege și Maria Ghionca din Abrud.

Din raportul comitetului reese, că și în anul espirat s'a aranjat *„pomul de Crăciun"*, ale cărui spese s'au acoperit parte din contribuirĭ benevole, parte din așa numitul »fondul pomului de Crăciun«, mai departe că dintre institutele nóstre de credit încă au contribuit unele pentru scopurile Reuniunii; așa d. e. »Aurăria« din Abrud cu 1700 cor., »Doina« din Câmpenĭ cu 100 cor. și »Detunata« din Bucium cu 30 cor. La fondul *„Zoe, Cornelia și Silvia Cirlea"* a contribuit și d-l *M. Cirlea* cu 100 cor., care ast-fel s'a urcat la suma de 1643 cor. 50 fil.

Averea Reuniunii a ajuns adĭ la suma frumósă de *42,849 cor. 9 fil*, care represintă o *crescere față de anul trecut cu 3636 cor. 18 fil.!!*

La sfîrșitul raportului comitetul presintă adunării generale următórea *propunere*:

»Considerând, că actuala școlă resp. edificiul școlar, este declarată din partea organelor administrative de necorespundĕtóre, ba este evident, că nu mai încap elevele în el cum se cade, cu deosebire acum, când am dori, ca numĕrul elevelor înscrise la școla nóstră sĕ ajungă la numĕrul pretins de lege pentru 2 puterĭ didactice cum avem noi, ca ast-fel munca ce o desvóltă Reuniunea sĕ o vedem aducênd fructe într'un cerc cât se póte mai lărgit; considerând că d-șórele învĕțătóre reclamă după drept o locuință și mai corespundĕtóre legii, dér și mai bună:

comitetul propune On. adunărĭ generale edificarea localului nou de școlă încă în primăvara anului 1906 pe intravilanul nou acvirat.

Terminându-se raportul acesta dimpreună cu rațiociniile sunt primite și aprobate unanim din partea adunăriĭ generale.

Se alege apoi comisiunea pentru înscrierea membrelor și membrilor noi și pentru încassarea taxelor, în persónele d-nei Sabina Dr. Borzia, d-șórele Letița Albani, și Victoria Pușcariu și d-l Iosif Gomboș, ér ședința se suspinde pe 10 minute.

Redeschidêndu-se ședința se raportéză, că s'au înscris cu totul 3 membre fundatóre, 1 membru ajutător pe viață, 37 membre ordinare și 13 membrii ajutătorĭ, și a încurs suma de 218 cor. Alegêndu-se membriii verificatorĭ ai procesului verbal, d-l Ioan Cl. *Iuga* cand. de adv. în numele publicului present mulțămesce comitetului Reuniunii, pentru zelul neobosit și munca desinteresată ce a desvoltat'o și o desvóltă pentru propășirea intereselor Reuniuniĭ.

In fine d-na presidentă mulțămind înc'odată celor presențĭ pentru interesul ce l'au arătat față de acéstă adunare, închide adunarea între vii aclamărĭ.

*

Adunarea poporală pentru votul universal, care fusese convocată pe la începutul lunei trecute în Abrudsat și fusese oprită din partea organelor administrative, a fost din nou convocată pe 20 Nov. a. c.

Se'nțelege, că d-l fisolgăbirău, ca sĕ fie consecvent, *érăși a oprit'o* pe motive fórte banale. In contra opreliștei s'a înaintat recurs telegrafic la ministrul de interne. Respunsul ministrului până la scrierea acestor șire încă n'a sosit.

*

In cercul electoral Zarand-Abrud-Câmpenĭ a fost ales de deputat la congresul național bisericesc cu *totalitatea voturilor* d-l deputat dietal și protopop Vasilie *Damian* din Brad.

*

Pe Sâmbătă în 18 l. c. a fost convocată în Câmpenĭ o adunare poporală în cestiunea votului universal, care se dice, că a fost luată la cunoscință din partea organelor administrative. Ce e însĕ mai curios, unii dintre membrii inteligenței române de acolo voesc a o revoca. Décă au convocat'o... atunci sĕ o și țină, ér décă nu voesc sĕ o țină, atuncĭ de ce au și convocat'o?!

*

E obiceiul în Abrud de a se ținé în fiecare an un parastas pentru rĕposații pentru carĭ s'a contribuit la fondul *„coronelor eterne"*, fond destinat pentru scopurile Reuniunei femeilor române. Acest parastas se ține în fiecare an alternativ, odată în biserica gr. cat., odată în cea gr. or. din Abrud, și odată în cea gr. or. din Abrudsat, unde s'a ținut și ĕst an.

Zenius.

Evenimentele din Rusia.

Mișcarea revoluționară din Rusia, cu tóte mĕsurile energice, carĭ au fost luate în dilele ultime, n'a încetat. Grozăveniile ce s'au petrecut la Kronstadt s'au repețit în aceeași mĕsură la alt punct estrem al sbuciumatului imperiu, la *Wladiwostok*. Ceace au sĕvîrșit matrozii revoltațĭ în Kronstadt, au sĕvîrșit și soldații rebelĭ din Wladiwostok: au jefuit, au ucis, și au încendiat. Intr'aceea la *Petersburg* a isbucnit érăși greva generală și autoritățile se tem, că se vor repeta scenele sângeróse și măcelurile de mai înainte. Comitetul grevei a decis sĕ se solidariseze cu rĕsculații din Kronstadt și cu revoluționarii din Polonia. Étă câte-va amĕnunte:

„Novoje Vremja" anunță din Wladiwostok următórele: Reserviștii s'au revoltat la 12 Noemvrie, din causă că n'au fost concediațĭ încă. Revolta s'a început la amiadĭ și în primul rênd au jefuit marele bazar. Comandantul cetății a alergat la fața locului și a concentrat trupe, deórece însĕ n'a luat din bună vreme mĕsurĭ destul de energice, rĕsculaților lĭ-a succes sĕ pĕtrundă în interiorul orașului, unde au jefuit prăvăliile, au pĕtruns în cârciume și s'au îmbătat. Cât ce se înserà, resculații au început sĕ încendieze și nóptea *întreg orașul era o mare de flacărĭ.* Cea mai frumósă parte a orașului a fost pustiită. Autoritățile militare și-au pierdut orĭ-ce orientare. Noroc cu *soldații credincioși.* Aceștia încă *în prima di au omorît 300 de matrozĭ rĕsculațĭ.* La revoltă au participat matrozĭ și artileristĭ. Situația poporațiunei e desperată și fómetea seceră numĕróse victime. Femeile și copiiĭ s'au refugiat pe vapóre. »Novoje Vremja« constată, că *întréga flotă s'a rĕsculat* și că trebue creată o flotă cu totul nouă.

Din *Moscva* se telegrafiază, că revolta din Wladiwostok e spre sfîrșite. Matrozii revoltațĭ și-au presentat pretensiunile comandantului cetății, cerênd înainte de tóte liberarea reservIștilor deținuțĭ. Comandantul li-a împlinit cererea, după care matrozii s'au dus la armata principală, unde reserviștii au fost concediațĭ. De aicĭ s'au dus la penitenciar și au pretins liberarea celorlalțĭ ómenĭ închișĭ. Matrozii au prefăcut apoi în ruine clădirea penitenciarului.

ULTIME SCIRI.

Cașovia, 17 Noemvrie. La intervenția primarului Münster, comisarul de poliție a somat pe pseudo-primarul Maleter, — sĕ părăsescă oficiul. Maleter nu s'a supus, motivând că el este primar ales provisoric. Organele poliției s'au îndepărtat fără ispravă.

Moscva, 16 Noemvrie. Greva generală a fost declarată și aicĭ.

Petersburg, 16 Noemvrie. N'au apărut adĭ decât diarele oficiale. Culegĕtorii celorlalte diare s'au pus cu toții în grevă. In satul Malinmopsk o bandă de jefuitorĭ au mânat în biserică o ciurdă de vite, Țĕranii au omorît pe loc 42 din membrii bandei. — Un consiliu de miniștri a hotărît adĭ luarea de mĕsurĭ estraordinare în contra terorismului partidului social-democrat.

Diverse.

Producțiunea hârtiei. — După datele cele mai nouĕ, în tótă lume ar fi nu mai puțin de 4000 de fabricĭ de hârtie, carĭ dau anual peste 980 milióne chilograme hârtie Din acéstă cantitate 300000000 kgr. sunt utilisate de diare, 191 mil. de librării, 100.000.000 de comerț, 100.000.000 de serviciile administrative ale guvernelor, 93 mil. de industrie, 83.000.000 de școle: restul de 101 000.000 este întrebuințat la corespondența privată. Enormitatea acestei producțiunii era cunoscută; ceea-ce nu se cunósce este comestibilitataa hârtiei. Lucrul nu este însĕ nou. In »Journal de Phisique« din 1775 s'a cetit, că francezul Changeux scrisese un memoriu, în care pretindea, că pulverizând suficient plantele hârtia, arboriĭ chiar, puteau sĕ fie transformate în alimente »capabile de a procura un nutriment în timp de lipsă«. Nu am ajuns încă acolo din fericire, și departe de a voi sĕ mâncăm hârtia, care servă sĕ învăluiéscă produsele comestibile, facem regulamente asupra întrebuințărei ei, așa încât sĕ nu pótă servi la transmiterea microbilor. Dér progresul îșĭ urméză calea, și étă că un chimist olandez a inventat o hârtie comestibilă. Când provisiunile vor fi învăluite cu hârtia asta, vor puté fi mâncate cu totul. In fond, nu este nimica de mirare, substanța hârtiei moderne e așa de asimilabilă, ca și a vegetalului, din care se face, fie hârtie de pae, fie hârtie de lemn séu hârtie de cartofi, căcĭ orĭ-ce materii vegetale se transformă adĭ în hârtie.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Amatorilor de cacao și ciocoladă sĕ recomandă:
Candol-Cacao
al lui Joan Hoff
care are cel mai mic conținut de grăsime, este deci foarte ușor consumabil, nu causează nici când constipație, și pe lângă cel mai fin bun gust este estraordinar de ieftin.
Veritabil numai cu numele
Joan Hoff
și marca de scutire »Leu«.
Pachete à 1/4 kg 90 fil.
» » 1/8 » 50 »
Sĕ capĕtă pretotindinea.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„MUNTEANA"

societate de credit și păstrare, pe acții în Offenbaia.

hitelint. és tak.-pénztár részv.-társaság Offenbányán.

Convocare.

Domnii acționarĭ ai societățiĭ de credit și păstrare pe acții »MUNTEANA« prin acésta se învită la

a XVI-a Adunare generală ordinară,

care se va ține **Joi în 7 Decemvrie** st. n. 1905, la 10 óre a. m. în Ofenbaia.

OBIECTELE:

1) Deschiderea și constituirea adunăriĭ.
2. Presentarea bilanțului anual, a raportului direcțiunei și a comitetului de revisiune pe anul 1904; deciderea asupra lor.
3. Decidere asupra profitului curat.
4. Propunerea direcțiunei asupra viitorului societățiĭ.
5. Alegerea membrilor comitetului de supraveghiere pe un nou period de trei anĭ.
6. Fixarea marcelor de presență pentru anul curent.
7. Eventuale propunerĭ în cadrul statutelor.

P. T. acționarĭ sunt poftițĭ a participa la adunarea generală în persónă séu prin plenipotențiat, și a-și depune acțiile, eventual dovezile de plenipotență la cassa societățiĭ nóstre, până la 12 óre din ziua premergătóre adunăriĭ.

Offenbaia, în 15 Novembre 1905.

Direcțiunea.

Meghivó.

A »MUNTEANA« hitelintézet és tak.-pénztár részv.-társaságnak részvényes tagjai ezennel meghivatnak

a XVI-ik rendes közgyülésre,

mely 1905. év **Deczember hó 7-én** Csütörtökön d. előtt 10 órakor fog Offenbányán megtartatni.

TÁRGYAK:

1. A közgyülés megnyitása és alakulása.
2. Az 1904. évi zárszámadás, az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentésének beterjesztése; ezek feletti határozat.
3. A tiszta nyereség feletti határozat.
4. Az Igazgatóság előterjesztései az intézet jövendő sorsáról.
5. A felügyelő bizottság tagjainak megválasztásá egy uj 3 évi időszakra.
6. A megjelenési dijak megállapitása a folyó évre.
7. Esetleges inditványok az alapszabályok keretén belől.

A P. T. részvényesek felhivatnak, személyesen vagy meghatalmazottjaik által a rendes közgyülésen résztvenni és részvényeiket, illetve meghatalmazványaikat intézetünk pénztáránál a közgyülést megelőző 12 óráig letéteményezni.

Offenbányán, 1905 Nov. 15-én.

Az igazgatóság.

Contul Bilanțului la 31 Decemvrie 1904. — Mérleg számla 1904 Deczember hó 31.

ACTIVA. — VAGYON.	Kor.	fil.	PASIVE. — TEHER.	Kor.	fil.
Cassa în numărar. — Pénztári készlet	4141	49	Capital. — Alaptőke	40000	—
Cambii escomptate. — Leszámitolt váltók	126222	—	Depunerĭ spre fructificare. — Betétek	22356	30
Împrumut pe obligațiĭ. — Kötvény kölcsön	3036	40	Cambii reescomptate. — Visszleszámitolt váltók	76452	—
Mobiliar. — Felszerelés 252·— după amortis. de 10% 10% tőrlesztés után 25·—	227	—	Creditorĭ. — Hitelezők	460	19
Realităților. — Ingatlanok	4906	90	Interese transitóre anticipate. Átmeneti kamatok	670	84
Spese de proces anticipate. — Előlegezett per költségek	2724	32	Profit transpus din anul trecut. — Mult évről áthozott nyereség 1054·39		
Interese transitóre active. — Átmeneti kamatok	756	03	Profit curat. — Tiszta nyereség 1020·42	2074	71
	142014	14		142014	14

Contul Profitului și Perderilor. — Nyeremény és vesztesség számla.

EȘITE. — KIADÁS.	Kor.	fil.	ÎNTRATE. — BEVÉTEL.	Kor.	fil.
Interese pentru depunerĭ spre fructificare. — Kamatok betétek után	681	81	Interese dela cambii escomptate. — Kamatok váltók után	3938	32
Interese de reescompt. — Kamatok viszleszámitolt váltok után	3589	70	Interese dela împrumuturĭ pe obligații. — Kötvény kölcsön után	571	39
Salare. — Tisztviselők fizetése	1445	—	Competință. — Iutalékok	2116	46
Porto. — Porto költség	100	84	Venitul realităților. — Az ingatlanok jövedelme	195	80
Dare directă și comunală. — Állami és községi adó	129	28	Diverse. — Különfélek	238	27
Dare după interesele de depunerĭ. — Betéti kamat adó	68	19	Venit din anul trecut. — Mult évi nyereség	1054	39
Amortisare din mobiliar. — Tőrlesztés a felszerelésből	25	—			
Profit transpus din anul trecut. Mult évről áthozott nyereség 1054·39					
Profit curat. — Tiszta nyereség 1020·42	2074	81			
	8114	63		8114	63

Ofenbaia, — Offenbánya, la 31 Decemvrie 1904.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Ioan Is. Tordai m. p., președinte. **N. Fodorean** m. p., director. **V. Bumbuțiu** m. p.,

Simeon Cătană m. p. **Panția Filimon** m. p. **Ioan Sîrb** m. p.

S'au revědut și aflat în consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Megvizsgálván a fő- és segédkönyvekkel, összhangzónak találtatott.

Ofenbaia, — Offenbánya, în 6 Martie 1905.

Comitetul de revisiune: — A fölülvizsgáló bizóttság:

Vasile Gan m. p. **Avram Cioran** m. p. **Laurențiu Ciorbea** m. m.

Cursul pieței Brașov

Din 14 Novemvrie n. 1905.

Bancnote rom.	Cump.	18.98	Vênd.	20.-
Argint român	„	18.92	„	18.96
Napoleond'orĭ.	„	19.06	„	19.13
Galbenĭ	„	11.20	„	11.00
Mărcĭ germane	„	117.20	„	117.00
Lire turcescĭ	„	21.50	„	21.65
Scris. fonc. Albine 5%		101.—	„	102
Ruble Rusescĭ	„	2.53	„	[illegible]

Cursul la bursa din Viena.

Din 13 Novemvrie n. 1905.

Renta ung. de aur 4%.	113.60
Renta de coróne ung. 4%	95.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	96.15
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	95.30
Bonurĭ rurale croate-slavone	96.30
Impr. ung. cu premiĭ	216.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin	160.50
Renta de hârtie austr. 4²/₁₀	99.90
Renta de argint austr. 4²/₁₀	99.70
Renta de aur austr. 4%	117.75
Renta de coróne austr. 4%	99.90
Bonurĭ rurale ungare 3½%	91.10
Losurĭ din 1860	159.—
Acțiĭ de-ale Băncei austro-ungară	16.35
Acțiĭ de-ale Băncei ung. de credit	777.75
Acțiĭ de-ale Băncei austr. de credit	6[illegible]8.75

AVIS!

Subscrisul am onórea a face cunoscut On. public și în deosebĭ epitropilor bisericescĭ, că **am deschis în Brașov (la 2 Porumbĭ) Strada Négră nr. 3 (3 Felső-Villa-utcza 3)**

O fabrică de lumînărĭ de céră curată și parafină

sub firma

IOAN PETEU.

Prima fabrică de lumînărĭ de céră și parafină din Ardeal.

Și sunt în plăcuta posițiе de a executa **tot-felul de lumînărĭ** în tóte formatele, precum și **aurite**, ér comandele le voiu executa prompt și cu prețurĭ fórte convenabile. 17—90,1858.

! Noroc enorm la Török!

Neîntrecut este norocul, care favorisézā colectura nóstră principală. Am plătit On. noștri clienți în scurt timp **câștigurĭ mai mult de 21 milióne coróne**, între carĭ **cele mai marĭ câștigurĭ**, și anume:

de 2-orĭ premiul cel mare de **600,000 Cor.**

Câștigul cel mai mare de **400,000 Cor.**

4 à **100,000**, 3 à **90,000**, 2 à **80,000**, 3 à **70,000**, 3 à **60,000**, mai multe à **50,000**, **40 000**, **30,000**, **25 000**, **20,000**, **15,000** și afară de acestea multe alte câștigurĭ de **10,000**, **5.000**, **2.000**, **1.000**, și **500 etc.**

Recomandăm a participa la loteria de clase, care are cele mai marĭ șanse de câștigurĭ din lume **și a comanda la noi un los norocos.**

La următórea loterie de clasă a 17, se vor sorta érăși din

110.000 losurĭ 55.000

cu câștigurĭ, în total cu suma enormă de **14 milióne 459,000 cor.**

Bestellen Sie die bei Ihrem Namen stehende Glücksnummer!

Viel Geld verschönert das Leben! Vielleicht überrascht der Mann die Frau oder die Frau den Mann durch Ankauf der neben den Namen stehenden Nummer mit einem Hauptgewinn! Der Zufall spielt im Leben eine grosse Rolle und kann es gerade ein Zufall sein in der neben dem betreffenden Namen stehenden Nummer das Loos getroffen zu haben, welches einen grossen Gewinn erhält.

Adám, Adél	12109	Dezső, Erzsébet	65878	Iván, Jolán	2398	Ottó Melánia	21451
Adolár, Agnes	3223	Ede, Eszter	4043	Jakab, Józsa	93322	Ödön, Narczisz	55177
Adolf, Agota	22037	Elek, Etel	41799	János, Judith	35597	Pál, Neszti	2787
Agoston, Amália	6 017	Elemér, Flóra	107273	Jenő, Juliska	54895	Péter, Olga	51515
Aladár, Anna	41777	Emil, Franciska	32443	József, Karolin	17339	Pista, Paula	101969
Albert, Anatolia	74366	Endre, Frida	92777	Kálmán, Katinka	63775	Richard, Pelagie	34 55
Alfréd, Apollonia	20192	Ernő, Genoveva	52551	Károly, Katalin	48741	Róbert, Petronella	75787
Ákos, Aranka	101001	Ferenc, Gertrud	12115	Kornél, Klára	66341	Rudolf, Piroska	12533
Ambrus, Berta	50991	Frigyes, Gabriella	93989	Kristóf, Klotild	7279	Salamon, Regina	65827
Andras, Blanka	35266	Fülöp, Gizella	60037	Lajos, Kornelia	109797	Samu, Rózsika	17718
Anal, [illegible]	2392	Gábor, Hedvig	20099	Laszlo, Krisztina	56919	Sándor, Rozalia	38107
Arnold, Boriska	90572	Gáspár, Heléna	79747	Leo, Kunigunda	96522	Simon, Sári	107897
Árpád, Betti	32417	Gergely, Henriett	51631	Lipót, Laura	21624	Tamás, Sarolta	48564
Arthur, Bella	105317	Géza, Hermina	38997	Lorinc, Lenke	66022	Tibor, Szerena	74377
Aurel, Brigitta	13223	Gustáv, Hilda	2736	Manó, Leonia	6270	Thamár, Theodoria	2727
Attila, Cecilia	52333	György, Ibolyka	55487	Marcus, Lidia	31484	Tivadar, Teréz	34950
Balázs, Cornelia	71397	Gyula, Iduska	35375	Márton, Lina	95297	Tóbiás, Terus	55477
Balint, Dóra	24034	Henrik, Ilona	34477	Mátyas, Ludmilla	52977	Vendel, Valeria	20005
Bernát, Dorottya	9001	Hermann, Ilma	92792	Mihály, Lujza	24292	Viktor, Veronika	101011
Béla, Cecilia	38277	Hugó, Ilka	46495	Miklós, Magdolna	65140	Vilmos, Viktória	56908
Benedek, Eufemia	108855	Ignác, Irén	12115	Miksa, Malvin	48562	Vince, Vilma	12413
Bernát, Emma	51377	Illés, Irma,	45278	Mór, Margit	12306	Zoltán, Zsófia	65565
Dániel, Ernesztin	101911	Imre, Izabella	109333	Nándor, Mária	109689	Zsigmond, Zsuzsanna	5463
Dávid, Éva	16864	István, Janka	27174	Orbán, Mártha	36784		
Dénes, Evelin	92157	Izidor, Johanna	53077	Oszkár, Matild	67197		

Cel mai mare câștig event. 1.000,000 Cor.

Special 1 premiu cu **600,000**, 1 câștig à **400,000**, 1 à **200,000**, 2 à **100,000**, 1 à **90,000**, 2 à **80,000**, 1 à **70,000**, 2 à **60,000**, 1 à **50,000**, **40,000**, 5 à **30,000**, 3 à **25,000**, 8 á **20,000**, 8 à **15,000**, 36 à **10,000**, și încă mai multe altele.

Prețul original al losurilor stabilit după plan, Clasa I. este:

1/8 los orig. **fl. —.75**, séu **cor. 1.50**, | 1/4 los orig. **fl. 1.50**, séu **cor. 3.—**,
1/2 „ „ „ **3.—**, „ „ **6.—**, | 1/1 „ „ „ **6.—**, „ „ **12.—**,

și se trimit cu **rambursă** séu pe lângă **trimiterea sumei înainte.** Liste oficióse se espedéză după tragere. — Planurĭ oficióse gratis.

Ne rugăm ca comandele pentru losurile norocóse de sus sĕ se trimită până în

23 Nov. a. c.

A. TÖRÖK & Co.

Cea mai mare întreprindere de loterie de cl. în Ungaria.

Secțiile loteriei de clasă ale colecturei nóstre principale sunt:

Centrala: **Theresienring 46/a.** | 2 Filială: **Muzeumring nr. 11/a**
1. Filială: **Waitznerring 4/a.** | 3. „ **Elisabethring 54/a.**

Tipografia A. Mureșianu, Brasov.